

VADİ

İnan Çetin 1966 yılında doğdu. İlk ve ortaokulu Tunceli’de, liseyi İstanbul’da okudu. AÜ İktisat Fakültesi’nde Kamu Yönetimi okurken kütüphanecilik, kitapçılık, yayıncılık işleriyle uğraşmaya başladı. Kütüphanecilik ve kitapçılık yaptığı dönemde tarih, felsefe, teoloji, sanat tarihi ve resim alanlarında özel dersler aldı. Çeşitli dergilerde inceleme ve eleştiri yazıları da kaleme alan yazarın *Doğu Öyküleri* adlı bir öykü seçkisiyle *Mevlânâ Kimdi?* adlı bir çocuk kitabı var.

Roman: *İblisname - Bir Hayalin Gerçek Tarihi* (2007), *Uzun Bir Ömür İçin Uzun Bir Elbise* (2013).

Öykü: *Bin Yapraklı Lotus* (2003), *İçimizdeki Şato* (2005), *Kureyş’in Kurtları* (2015).

İnan Çetin'in
YKY'deki kitapları:

- Uzun Bir Ömür İçin Uzun Bir Elbise (2013)
İçimizdeki Şato (2014)
İblisname (2014)
Kureş'in Kurtları (2015)
Bin Yapraklı Lotus (2016)
Vadi (2020)

- Doğan Kardeş:
Şahmaran ile Lokman Hekim'in Hikâyesi (2015)
Ludingirra ile Attika (2017)

İNAN ÇETİN

Vadi

Roman

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5552
Edebiyat - 1595

Vadi / İnan Çetin

Kitap editörü: **Murat Yalçın**
Düzeltili: **Müge Karahan**

Kapak tasarımı: **Nahide Dikel**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Arzu Yaraş**

Baskı: Asya Basım Yayın Sanayi Tic. Ltd. Şti
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar / İstanbul
Telefon: (0 212) 693 00 08
Sertifika No: 36150

1. baskı: İstanbul, Şubat 2020
ISBN 978-975-08-4672-4

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2019
Sertifika No: 44719
Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik](https://www.facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

BİRİNCİ BÖLÜM

O zamanlar, ikicanlı kadınların çoğu doğumda yeri göğü inleten çığlıklar atar, bazıları acıya dayanamaz, bebeğini kucağına alamadan bu dünyadan göçerdi. Bin dokuz yüzlerin ikinci çeyreğiydi, o yörede ne ebe ne sağlık ocağı ne de kadın doğum hekimleri vardı; tecrübeli yaşlı kadınlar bebeği bir leğene doğurtur, işin içinden yüzünün akıyla çıkanlar ebeanne ilan edilirdi. Fener'in bebeğinin cinsiyeti de bu kadınların yöntemiyle belirlenmişti: Arpa ve buğdayla dolu iki kabı idrarıyla sulayan Fener'in, buğday arpadan önce yeşerince oğlan doğuracağı kesinleşmişti. Doğacak oğlan Aziz ile Fener'in ilk çocukları olacaktı, fakat doğumda ölüm riski her zaman vardı. Geniş kalçası, esnek vücuduyla Fener, bebeğini bir çuvaldan çıkarır gibi rahminden rahatlıkla çıkarabilirdi ama tedbiri elden bırakmamak gerekir, doğumdan önce Tanrı'ya dua etmek, niyazda bulunmak âdetlendi.

Aziz ile karnı burnunda karısı Fener, Hozatlıların gölgesinde serinledikleri asırlık çınar ağacına benzettikleri Süleyman Efendi'nin evinin yolunu işte bu yüzden tutmuşlardı. Süleyman eski Süleyman değildi, zihni de bedeni de zayıf düşmüş, sağlığı iyice bozulmuştu. Bir zamanlar yüzü öylesine güzel, bedeni öylesine orantılı, öylesine çekiciydi ki dev cüssesinin üzerinde bir dişinin yumuşaklığını görürdünüz. Bunlardan eser kalmamıştı, yüzü sarıya, sarıdan kahverengine dönmüş, lekeli bir saydamlık kazanmıştı; bedeni düğüm düğümdü, kamı donmuş da gözlerine karanlık bir perde inmişti.

Süleyman eşikteki iki karaltıyı ve daldığı anılarındaki kadının varlığını aynı anda hissetti. Böyle zamanlarda hayalleri tıpkı kudurmuş bir denizin dalgalarıydı, aşarak gelirdi birbirinin üstünden. Yine de koca kafasını hüznle kaldırıncaya eşikteki karaltıların hayal değil gerçek olduğunu anladı.

"Ah, Azizim, güvendiğimiz dağlara kar yağdı" dedi. "Eğer aklın başındaysa, daha vakit varken ikicanlı karını da al git buralardan."

İlık, güzel bir geceydi. Ay ışığı eşiğe vuruyor, Süleyman'ın ayaklarının dibine kadar sızıyordu. Aziz hiç istifini bozmadı, yüzüne, ay

ışığının vurduğu çıplak yaşlı ayaklarına baktı Süleyman'ın. Onun dillere destan cesaretini, bilgisini, yakışıklılığını anımsadı. Yakışıklı mı yakışıklı. Yiğit mi yığitti bir zamanlar. Bilge mi bilge.

Evlendiklerinde Aziz ile Fener'in nikâhlarını kıyan Süleyman Efendi'nin neredeyse içinden kemikleri fırlayacakmış gibi görünen teni o kadar saydamdı ki dışa vuramayıp içine yayılan bir ışığı vardı. Bu ışıktan medet uman Aziz aklına ne geldiye söyledi. Öyle hızlı, hararetle konuştu ki ağzı sarkıp iki büyük, öfkeli kalın dudağa dönüştü. Sözcükler bu dudaklardan hızla döküldü, havayı gerip gerip bıraktı. Karısıyla gidebilecekleri bir yerleri yoktu. Her daim “meleşim” diye hitap ettiği karısının doğurmasına birkaç gün kalmışken nereye gidebilirlerdi ki.

Süleyman, “Peki, geçin oturun şöyle. Bu toprakların altında ölülerimiz var, üstünde de çocuklarımız olsun diyorsanız kaderinize razısınız demektir” dedi.

Bir yastığa baş koyduğundan ayrılmak nedir bilirdi Süleyman. “Sevdiğin damarsa içindeki kan sensin” sözü dillere destandı. Bunun içindir ki “İkicanlı karımı da al git” diyordu Aziz'e.

Aziz ile Fener ise olacaklar hakkında hepten bilgisiz, öngörüsüzlerdi. Bildikleri tek şey, bu topraklarda uygarlığın nimetlerinden yararlanacakları günlerin yakın olduğuydu. Babaları, anneleri, dedeleri, nineleri, onların babalarıyla anneleri de bu hayallerle büyümüş, geleceğe giden bu yolu yürümüşlerdi. Aziz'in büyük büyükbabasının Lokman Hekim unvanını kazanmasının üstünden yüz yıldan fazla zaman geçip gitmişti ama Aziz bu konularda tam bir cahildi. Tanrı'nın kendisine kudret, keramet, öngörü vasfı verdiğine inandığı Süleyman'ın doğuştan bir bilge olması gibi. Gerçekten de Süleyman buluşlarıyla tarihten fırlamış bir Sümerli gibiydi. Hayal gücünün aşırılığından uyku uyuyamıyor, daha adımı bile duymadığı kavramları rüyasında görüp büyük bir şuur aydınlanmasıyla unutkanlığın dehlizlerine dalıyor, oradan hazine değerindeki buluşlarıyla uyanıyordu. İlk buluşu, menengiç zamkı, balmumu, yılan gömleği tozu, zeytin, ceviz yaprağı karışımından yaptığı yara sağaltıcı merhemdi. Gel zaman git zaman Süleyman iyice sardı bu bilim işine. Daha otuzunu henüz devirmişti ki, ruhun derinliklerini keşfettiğini ilan etti. Cisimlerin hayallerinden, kelimelerle rakamların çarpışmasından ibaret olan dış âlemin sırrına ermek güçlü fakat “Daha bilmediğimiz çok şey var” deyip evvelden evvel, sonuçtan

öte olanın işine akıl erdirmenin yollarını aramaya girişeceğini ima edince –ki bu, ışık olup Tanrı'nın işine burnunu soktuğu anlamına geliyordu– çevresinde korku ve tedirginlik yarattı. Yöre insanının kötü bir alışkanlığı vardı: Her olayı, her düşünceyi, her durumu kendi açılarından görmeyi, gördükleri gibi olmasını istiyorlardı. Süleyman aldırmadı, çalışmalarına devam etti. Karısı Çiçek çok tazeydi o zamanlar, gençti, güzeldi, içindeki su tamamen buharlaşınca kadar kaynayıp duracak bir enerjiydi ki, Süleyman'ın merakını yeniden yeniden alevlendiriyordu.

O alev sönmediği içindir ki Süleyman, yakında her tarafı yakıp kavuracak ateşin son hızla kendilerine doğru geldiğini söylerken kayda değer bir öngörüden söz ettiğinin farkındaydı. Aziz ile Fener'e, "Umarım ateş buraya ulaşmadan gitmiş olursunuz" dedi.

Fener inledi: "Vay başımıza gelenler! Çocuğumu nerede, nasıl doğuracağım ben?"

Bir zamanlar huzurlu bir bolluğun ve saf bir inancın sevgi dolu güzelliğinin yükseldiği bu toprakların zikzaklı yollarından, heybetli dağlarından, derin vadilerinden, kemikleri andıran çıplak kayalarından, kaynaklardan dökülen sularından sanki kısık ve ısrarlı mırıltılar yükseliyordu ki bu tehlikeyi besliyor, bir hançeri tutan el gibi geriliyordu. Bunu duyup bilmesine rağmen, Aziz'in hayatının tek amacı doğacak oğlu olmuştu, durumun vahametini kavrayamıyordu.

"Hiçbir yere gitmiyoruz" dedi. "Ölürsem doğduğum topraklarda şerefimle ölürüm."

Böylece, Aziz ile Fener, Süleyman Efendi'nin duaları ve niyazıyla evlerine dönüp bebeklerinin doğumunu beklemeye başladılar. Çok geçmeden bu bekleyiş, bekleyiş olmaktan çıkıp bir ıstıraba dönüştü. Fener'in sancıları bitmek bilmedi, doğum tarihi geciktikçe gecikti.

"Meleğim, oğlumuz dünyaya gelmemekte ayak diriyor" dedi Aziz. "Bu bize bir ilahi mesaj olmasın."

"Ne diyorsun Aziz" diye iç çekti Fener. "Oğlumuz kötü bir şey olduğunu görmektense... Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu senin?"

"Kötü bir şey görmeyeceksin meleğim. Ben onu demek istemedim. Acaba Süleyman Efendi'nin dediğini yapıp buradan çekip gitsek mi, oğlumuz dünyaya gelmek için bunu mu bekliyor?"

"Nereye gideceğiz, başka yerde kimimiz kimsemiz yok ki."

Fener'in yürekleri burkan sesi Aziz'i bir anlığına öylesine sarstı ki oturduğu yerden kalkmak isterken sağa sola sendeleyip dengesini zor buldu. Gözü kapalı bir serüvene atılacak adam değildi ancak bir ataklık, gözü karalık da gerekirdi böyle zamanlarda.

“Bak ne diyeceğim meleğim” dedi. “Fazla yüreklilik bekleme benden ama fırtına ne kadar sert olursa olsun, hayatımızı altüst etmesine izin vermeyeceğim. Diyorum ki yüreğimizin, ruhumuzun inandığı yolu seçelim. Seninki ne diyor?”

Fener'de herhangi bir heyecan belirtisi görülmedi. Soyundan hiç kimsenin kendi ruhuyla konuştuğuna tanık olmamıştı, kendisi de ruhun ne olduğunu, onunla nasıl bağ kurulacağını bilmiyordu, yalnızca kayınpederi ile babasından bir zamanlar duyduğu birkaç söz kalmıştı aklında. Kayınpederi bir sohbet sırasında, “Beden ruha bağlıdır, ruhta yaradılışın, bedende ise kanın ve etin barındırdığı elektriğin gücü vardır. Bu iki güç ne kadar uyum içinde olursa hakikate o kadar yaklaşıyoruz” demişti. Babası ise, ruhun istediği takdirde tekrar tekrar dünyaya göç edebileceğini ileri sürmüştü. Şimdi kocasına ne diyecekti ki Fener. Ruhunun acıdan, öfkeden bedeninde hapsoldüğünü söylese ne değiştirdi? Oturduğu yerden kalkıp kollarını kocasının boynuna doladı, tatlı tatlı mırıldandı:

“Bana öyle sorular soruyorsun ki Aziz, cevaplarını bilseydim şimdiye kadar doğurmuş olurum.”

Bu sözdeki gizli yakarışı kavrayamayan Aziz güldü. Fener ile evlendiklerinde yazgılarının iyi yönde değişeceğini hayal etmişti hep. Karısını belinden tutup kavradığında, onun ipeksi tenine dokunduğunda dünya gözünden silinip gidiyordu, ama şimdi aklının da, bedeninin de, benliğinin de garip, çocukça, savunmasız bir hali vardı. Gerçekte karısına teselli veren sözleri bile, fırtınanın yerle bir ettiği bir tarlaya benzeyen Aziz'in yüreğine az biraz da olsa ferahlık vermiyordu.

O günden sonra ikisi de bu konuşmayı hiç yaşanmamış saydı, gitmekten hiç söz etmediler. Fener hamileliğinin dokuz buçuk ayını geride bırakmıştı. Aziz tedirgindi. Yüreğinde iz bırakan, tohumunu yeşertip büyüten tarlanın sahibi güzel Fener'in doğururken çok acı çekeceğini düşünmekten ne kadar kaçınsa da aklının bir köşesinde bu kaygıyı taşıyordu.

Fener, “Aziz, belki geç olacak ama nur topu gibi bir oğlumuzun doğacağını hissediyorum” dedi.

Akşamüzeriydi. Kara bulutlarla yüklenmişti gök. Derken gecenin ilk saatlerinde doğudan turuncu renkte bir bulut yürüdü. Ardından öyle bir şimşek çaktı ki karanlık yerinden oynadı, oynadı, durdu.

“İşte kötülük buna benzer, ateşle her şeyi kasıp kavurur” dedi Aziz. “Dileğim odur ki, Süleyman Efendi’nin dedikleri gerçekleşmesin. Ama bunları konuşmasak daha iyi olur meleğim, dolyatağındağının kulakları keskindir artık.”

O gece karı koca neredeyse hiç uyumadılar. Fener yaklaşan sabahın ilk dakikalarına kadar inledi, iniltisi onu bir köşeden ötekine sürükledi, şafak sökerken ancak huzur buldu. Aziz ise şafakta uyandı, kalkıp tüm kapıları pencereleri açtı. Yükseklerden esen yel içeri girip ruhlarını rahatlattı fakat ertesi dört gün boyunca da durum değişmedi.

Köyleri sıra sıra dağların çevrelediği bir düzlükte kuruluydu. Küçük pencere, alçak kapılı bu taş evlerden dışarı çıkınca görülen ilk şey dağlardı. Duyulan ilk şey ise rüzgârın ve kuşların sesiydi. Dağları birbirinden ayıran çaylardan, derelerden, dağların doruklarındaki kaynağından kıvrıla kıvrıla akan suların sesi gelirdi ki havada, yerde gökte ne varsa konuşurdu. O günlerde Aziz’in kulakları çok keskindi, tüm bunlardan başka bir ses arıyordu. Olacakları düşününce ellerine hâkim olamıyor, tir tir titriyordu elleri, korku sanki bir canlıydı da onu yiyip tüketiyordu. Yine de inadı inattı, göçmeyecekti buralardan.

Derken Fener, tamı tamına dokuz ay yirmi üç günün ardından dolyatağındakini yaşlı kadının siyah lekelerle kaplı ellerine bıraktı. Böylece, Fener’in idrarıyla sulanan buğdayın arpadan erken yeşermesinin, erkek bebek doğurmanın kanıtı olabileceği de bir kez daha doğrulandı. Cebinden çıkardığı mendille terini silen Aziz’e müjde verilirken, üstüne basa basa bu gerçek tekrarlandı. Dokuz ay yirmi üç günlük sürede sanki yüzyılların ağırlığı omuzlarına çökmüştü Aziz’in fakat söylenenlere aldıracağı yoktu. Oğlunu kucağına aldı, kulağına babasının adını fısıldadı: Hidayet.

Hidayet’in dünyaya gelmesinden bir gün sonra, köpeklere lapasını verirken sancılanan komşuları Pervane ise akşama kalmadan doğurdu. Bebeğe Suphi adını verdiler. Çocuğun babasının istediği isim bu değildi ama Pervane, “Rüyamda bir kartalın bebeğimize doğru uç-

tuğunu gördüm Alişan” dedi. “Tam bebeğimizi kapmak üzereyken nereden geldiğini görmediğim bir yaratık çıkageldi. Ona ne insan diyebiliriz ne de hayvan. Kılıcıyla kartal ile oğlumuzun arasına, iki tarla arasında sınır çizercesine girdi. Kartal geldiği gibi döndü, havada feryat figan uçmaya başladı. Bu kaşları ak, iki gözbebekli yaratık da, adının Suphi olduğunu, bebeğimizin kaderinde taşıdığı iki kişilik gibi, iki ayrı dünyaya ait olduğunu söyleyip gözden yitip gitti. İşte bu yüzden oğlumuzu Suphi adını verelim.”

“Çok tuhaf! Bunları bana daha önce neden söylemedin? İki kişilik... Suphi... ne demeye geliyor bütün bunlar?”

“Bilmiyorum. Rüyamda bunların ne demeye geldiğini soramazdım ya.”

“Elbette soramazdın. Sadece bu rüyaya göre oğlumuzu Suphi adını vermekle iyi mi yapıyoruz, kötü mü, onu bilmek istedim.”

Bu tartışmanın bir sonuca varacağı yoktu. Çok geçmeden de unutulup gitti. Süleyman'ın öngörülere, daha üstünden birkaç ay geçmişti ki doğru çıkmış, askeri harekât başlamıştı. Yaşlı genç, erkek kadın, çoluk çocuk demeden insanların dağlara sığındığını, evlerin ateşe verildiğini, kaçamayanların hayatta kalıp kalamayacaklarının ise eli silahlı kişilerin merhametine kaldığını duyan Fener, sabahın üçünde dördünde kalkıp karanlıkta oturuyor, Süleyman Efendi'nin kendilerine söylediklerini düşünüyor, şafak söker sökmez yalvarıyordu: “Ya Hak, masumları zalimlerden koru...” Ne ki duaları kabul görmeden bir gece, şafağın sökmesine az bir zaman varken, elçi kılığına girmiş bir kimse tarafından hançerlenen Süleyman Efendi'nin kederi de üstüne geldi.

Aziz ile Fener ömürlerini zehir eden korkuyu sanki ilk kez hissediyorlardı. Ortaliğa salınmış bu yeni korku gelip yüreklerine saplanmıştı. Bütün bunlara rağmen Aziz her sabah kapıları, pencereleri açtığına eve giren ışıqla birlikte umut da doluyordu içeri. Gün boyu, bazen oğlunun beşiğinin başında dudaklarının ne söylediğinin bilincinde olmadan konuşup duran Aziz, Süleyman Efendi'nin mezarını ziyaret ettiği günün gecesi, kendi kendine konuşurken uykuya daldı. Uykudan çok, bir tür kendinden geçiş haliydi bu, kısacık bir zaman diliminde bir yığın tatlı tatsız olayı, bir yığın felaket ve mutluluğu bir yığın insanla yaşamıştı. Uykudan uyandığında saatine bakıp uyumasının üzerinden henüz birkaç dakika geçtiğini görünce inanmadı.

“Bana tuhaf şeyler oluyor Fener” dedi.

Yıkanmış çarşafı katlayan Fener: “Ne gibi şeyler? Hasta mısın?”

“Yoo iyiyim, hasta değilim. Bir iki dakika kendimden geçtim ya, sanki başka bir âleme gittim de geri döndüm.”

“O kadar kolay olmasa gerek Azizim. Madem gidip geldin, anlat ki rahatlayasın. Günah yüreği, rüya ruhu sıkır.”

“Ah, meleğim, anlatması keşke söylediğin kadar kolay olsa. Gerçekle hayalin, bu dünyayla öbür dünyanın, akılla akılsızlığın, derken her şeyin birbirine karıştığı bir yerdeydim. Neyin ne olduğu bilinmiyordu ki oğlumuzun da kim olduğunu bilen yoktu. Oysa oradaydı oğlumuz, bir var bir yok misali. Onu görüyordum fakat gördüğüm o değildi sanki.”

“Aziz, söyleme böyle şeyler” diye bağırdı Fener.

“Ama...”

“Aması maması yok, söyleme.”

Sustular.

Ve günler boyunca sanki her şey dilsizleşti. Dağlar da suskundu, orman da, köy de. Derken, birkaç hafta geçip askeri harekât hakkında çelişkili haberler gelmeye başladığında, Aziz çaresiz iki saatlik yolu yürüyerek gidip Çiçe'ye danıştı. Çiçe yörenin ünlü falcısıydı, falda gördüklerini büyük bir iştah ama kendinden geçmiş bir halde sayıp dökerdi. Fakat o gün eveledi geveledi, bir yığın beylik laf ettikten sonra ancak konuşabildi: “Aziz, pılımı pırtımı topla buralardan git” dedi.

“Artık gidemem, çok geç” dedi Aziz.

Mutluluk rüyası, basit hayat hikâyelerinin ötesine geçmeyen bu bahtsız adamın içi birdenbire burkuldu ve bilahare her şeye üzülüp de hiçbir şey yapmamasına ne karısı Fener ne de kendisi akıl erdirebildi. Ta ki –insan ne garip mahluktur– tan ağarırken dağlardan, boğazlardan, geçitlerden yükselen kurşun sesleri tepeleri aşıp kendilerine doğru ağıncaya kadar.

• • •

Fener ile Aziz, ağustos ayında bir perşembe günü, Süleyman Efendi'nin öngördüğü gibi yanlarına alabildikleri eşyayla birlikte tan ağarırken yola koyuldular. Kendilerini, evlatlarını güvende

hissedebilecekleri bir yer arıyorlardı. Onlarla birlikte yola düşen onlarca aile daha vardı. Bunlar öyle ya da böyle evlerinden ayrıldıklarında, dünyanın çeşitli ülkelerinde büyük bir uygarlık boy veriyordu. Belki yeni bir Konfüçyüs doğmuyordu, tekerlek, saat gibi dünyayı değiştiren buluşlar yapılmıyordu ama yüzyıllarca süren korkunç savaşlar insanlığa çok şey öğretmişti.

Hidayet henüz iki aylıktı ve ailesini altüst eden fırtınalı dokuz ay yirmi üç günün sonunda dünyaya geldiğine hiç de pişman değildi. Gazı yoktu, pek az ağlıyordu, annesine babasına, onların komşularına gülücükler atıyor ve gariptir ki şimdiden içine kapanmış da daha iyi zamanları beklercesine sessiz sedasız annesinin memesinden emip uyuyordu. Fener ile Aziz bundan memnundu memnun olmasına ya, bu kaçışta bir bebekle yolculuk etmek tehlikeliydi.

En öndeki gençleri yaşlılar takip ediyordu. Onların ardında ise Fener ile Aziz, Alışan ile Pervane vardı; daha arkadaki yetişkin, kadın, erkek, çocuklardan oluşan bu kırk dört kişilik kafilenin kurtuluşu Işık Mağarası'na varmalarına bağlıydı.

Kafilenin başında altmışını devirmiş, esmer, sırtında rengi atmış çizgili bir gömleği, ayağında lastik ayakkabıları, başında sekiz köşeli şapkasıyla Puno bulunuyordu. Yaşlı bir adam olmasına rağmen bir geyik kadar çevikti. Yaz mevsiminin her belirtisinin hissedildiği bu ormanlarla kaplı arazide şafakta bile hiç esinti yoktu, gün saklanırcasına sinip kalmıştı. Kafilenin izlediği yol dik bir keçi yolu. Çevresi meşe ağaçlarıyla kaplı, yer yer kayalık bu araziye güçlkle tırmanıp dik yamaçlı bir vadiden Işık Mağarası'na doğru döneceklerdi. Yolları çok uzun değildi ancak çok dikkatli, sessiz ilerliyorlardı. Bu kuş uçmaz kervan geçmez, sırt sırta vermiş vadilerde hayatta kalmak için büyük bir dikkat ve direnç gerekiyordu. Yanlış bir dönüşün, bir ayak kaymasının ya da bir yırtıcıyla karşı karşıya gelmenin felaketle sonuçlanması muhtemeldi.

Kafiledkiler başlangıçtaki tırmanışın ardından kendilerini iki yanında göğe uzanan dağlarla çevrili bir sırtta buldular. Birbirlerinden derin vadilerle ayrılan bu dağların meşeyle kaplı ormanlarından yükselen, şarkılarıyla kafileye eşlik eden kuş, börtü böcek seslerine, şimdi iki yanında meşe, ceviz, huş, kavak, ardıç gibi ağaçların bulunduğu akarsuyun sesi de karışıyor, dik yamaçlarda yankılanıyordu. Dağların bu orta yerinde sadece bunlar yoktu: kafilenin tecrübeli rehberi Puno, boyu iki metreyi bulan hayalet